

ICHKI ISHLAR ORGANLARIDA KORRUPSIYAVIY JINOYATLARNING OLDINI OLISH

Eshmanov Kamoliddin Saypillaevich

Annotatsiya: Ichki ishlar organlarida korrupsiyaga oid jinoyatlarning oldini olish oshkoralik, halollik va aholining huquqni muhofaza qiluvchi organlarga ishonchini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Korrupsiya ichki ishlar organlari faoliyati samaradorligiga putur yetkazadi, aholi ishonchini so'ndiradi, huquqni muhofaza qiluvchi organlarning obro'siga putur etkazadi. Ushbu maqolada ichki ishlar organlarida korrupsiyaga oid jinoyatlarning oldini olishning ahamiyati muhokama qilinadi va korrupsiyaga qarshi samarali kurashish bo'yicha amalga oshirilishi mumkin bo'lgan strategiya va chora-tadbirlar o'rganiladi. Korrupsiyaga qarshi faol kurash olib borish orqali ichki ishlar organlari axloqiy me'yorlarga rioya qilishlari, mas'uliyatni oshirishlari va huquqni muhofaza qilish sektorida halollik madaniyatini oshirishlari mumkin. Keyingi bo'limlarda ichki ishlar organlarida korrupsiyaga oid jinoyatlarning oldini olish, huquqni muhofaza qilish organlarining yanada shaffof, ishonchli muhitini yaratishga hissa qo'shish bo'yicha turli yondashuvlar va ilg'or tajribalar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: korrupsiya, qonun, adolat, me'yorlar, qoida, jamiyat.

Ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olishning eng muhim qadamlaridan biri barcha xodimlar amal qilishi kerak bo'lgan mustahkam axloqiy me'yorlar va xulq-atvor qoidalarini o'rnatishdan iborat. Bunga sovg'alarni qabul qilish, moliyaviy manfaatlar haqida hisobot berish va tergovning yaxlitligini saqlash bo'yicha aniq ko'rsatmalar kiradi. Muntazam o'qitish va ta'lim dasturlari korrupsiya jinoyatlarining oldini olishda ham samarali bo'lishi mumkin. Ofitserlarga korrupsiyani aniqlash va oldini olish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni berish orqali ichki ishlar organlari tashkilotda halollik va javobgarlik madaniyatini shakllantirishga yordam beradi. Korrupsiyaning oldini olishning yana bir asosiy strategiyasi mustahkam ichki nazorat va nazorat mexanizmlarini joriy etishdir. Ichki ishlar organlari o'zaro nazorat va muvozanatni yo'lga qo'yish, muntazam tekshiruvlar o'tkazish va shikoyatlar to'g'ri ko'rib chiqilishini ta'minlash orqali korrupsion xatti-harakatlarning oldini olishi va huquqbuzarlik sodir etgan shaxslarni javobgarlikka tortishi mumkin. Qolaversa, ma'lumot tarqatish madaniyatini yuksaltirish ham huquqni muhofaza qiluvchi tashkilotlarda korrupsiyaning oldini olishda samarali vosita bo'lishi mumkin. Xodimlarni huquqbuzarlik haqidagi har qanday shubhalar haqida xabar berishga undash va ularni qasos olishdan himoya qilishni ta'minlash orqali ichki ishlar organlari korrupsiya jinoyatlarini fosh etishlari va ular avj olishidan oldin ularni bartaraf etishlari mumkin. Ushbu chora-tadbirlarga qo'shimcha ravishda, oshkoralikni ta'minlash va

jamoatchilik bilan hamkorlik qilish ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olishga ham yordam beradi. Huquq-tartibot idoralari jamoatchilik bilan ishonchni mustahkamlash orqali o'zlarini javobgarlikka tortishlari va qonunni himoya qilish va jamiyatga xizmat qilish majburiyatini namoyish etishlari mumkin. Umuman olganda, ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olish axloqiy me'yorlarni belgilash, o'qitish va ta'lim berish, ichki nazoratni amalga oshirish, ma'lumot tarqatish va oshkoralikni ta'minlashni o'z ichiga olgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Korrupsiyaning oldini olish bo'yicha faol chora-tadbirlar ko'rish orqali ichki ishlar organlari xalqqa halollik va professionallik bilan xizmat qilish va himoya qilish burchini ado etishi mumkin. Ichki ishlar organlaridagi korrupsiya qonun ustuvorligi, jamoatchilik ishonchi va huquqni muhofaza qilish organlarining yaxlitligiga jiddiy tahdid soladi. Shu sababli, ushbu tashkilotlarda korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo'yicha qat'iy chora-tadbirlarni amalga oshirish juda muhimdir. Ushbu insho ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olish uchun qo'llanilishi mumkin bo'lgan turli strategiya va yondashuvlarni muhokama qiladi. Huquq-tartibot idoralari korrupsiyaning oldini olishda, birinchi navbatda, mustahkam axloqiy asosni yaratish muhim ahamiyatga ega. Bu barcha amaldorlar rioya qilishi kerak bo'lgan axloqiy me'yorlar va xulq-atvor qoidalarini aniq belgilashni, shuningdek, axloqiy qarorlar qabul qilish va korrupsion xatti-harakatlarning oqibatlarini muntazam ravishda o'qitishni o'z ichiga oladi. Yuqoridan pastga halollik va javobgarlik madaniyatini yuksaltirish orqali ichki ishlar organlari korrupsion amaliyotlarga yo'l qo'yilmaydigan ish muhitini yaratishi mumkin. Axloqiy me'yorlardan tashqari, ichki nazorat va nazorat mexanizmlari korrupsiyaning oldini olishda muhim vosita hisoblanadi. Ichki ishlar organlari nazorat va muvozanatni tatbiq etish, muntazam audit o'tkazish, moliyaviy operatsiyalar va qarorlar qabul qilish jarayonlarida shaffoflikni ta'minlash orqali korrupsion faoliyatning oldini olishi va har qanday huquqbuzarliklarni dastlabki bosqichda aniqlashi mumkin. Bundan tashqari, korrupsion harakatlar uchun shaxslarni javobgarlikka tortish uchun samarali ichki tekshiruvlar va intizomiy choralar ko'rilishi kerak. Ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olishda ma'lumot beruvchilarni himoya qilish va hisobot berish mexanizmlari ham muhim rol o'ynaydi. Ofitserlarni qasos olishdan qo'rqmasdan har qanday shubhalar haqida xabar berishga undash va ularning shaxsini himoya qilishni ta'minlash, aks holda e'tibordan chetda qolishi mumkin bo'lgan korrupsiya holatlarini aniqlashga yordam beradi. Xabar berish madaniyatini tarbiyalash orqali ichki ishlar organlari korrupsion xatti-harakatlarni aniqlash va tezkorlik bilan bartaraf etish uchun nazorat va muvozanat tizimini yaratishi mumkin. Bundan tashqari, oshkoralikni ta'minlash va jamoatchilik bilan hamkorlik qilish huquqni muhofaza qilish organlarida korrupsiyaning oldini olishda asosiy strategiya hisoblanadi. Jamoatchilikda ishonchni mustahkamlash orqali ichki ishlar organlari qonunlarga rioya qilish va jamiyatga

axloqiy va professional xizmat ko'rsatishga sodiqligini namoyish qilishi mumkin. Ochiq aloqa kanallari, fuqarolar nazorati qo'mitalari, idoralar faoliyati to'g'risida muntazam hisobot berib borish ichki ishlar organlari mas'uliyatini oshirishga, korrupsiyaning ildiz otishining oldini olishga yordam beradi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, ichki ishlar organlarida korrupsiyaning oldini olish axloqiy me'yorlarni o'rnatish, ichki nazoratni amalga oshirish, ma'lumot tarqatish va oshkoralikni ta'minlashni o'z ichiga olgan kompleks va ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Korrupsiyaning oldini olish bo'yicha faol chora-tadbirlarni ko'rish orqali ichki ishlar organlari xalqqa halollik va mas'uliyat bilan xizmat qilish va ularni himoya qilish, pirovardida qonun ustuvorligini mustahkamlash, huquqni muhofaza qiluvchi organlarga bo'lgan ishonchini saqlash bo'yicha o'z burchlarini ado etishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. www.ziyonet.uz
2. М.В.Костенников (2004)., Куракин А.В. Предупреждение и пресечение коррупции в системе государственной службы. М.,.
3. В.В.Лунеев(2000) Коррупция: политические, экономические, организационные и правовые проблемы (Тезисы доклада) // Государство и право.. № 4.101 с
4. П.А.Чебоксаров (2001) Проблема коррупции на уровне местного самоуправления // Актуальные проблемы антикоррупционной политики на региональном уровне: Материалы региональной научно-практической конференции. СПб.,. 220 с
5. А.В.Кузьмин (2001), Козловских Е.А. Проблемы преодоления коррупции в РФ // Актуальные проблемы антикоррупционной политики на региональном уровне: Материалы региональной научно-практической конференции. СПб.,. С - 165